

ŠV. JOKŪBO LIGONINĖS PASTATŲ KOMPLEKSAS

U. k. Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registre 30748

Vasario 16-osios g. 1, Vilnius

ISTORINIŲ TYRIMŲ APIBENDRINIMAS

Indrė Baliulytė

*(Nekilnojamojo kultūros paveldo
apsaugos specialisto atestato Nr.3843)*

2018, Vilnius

Ižanga

Darbo tikslas - apibendrinti buvusio Šv. Jokūbo ligoninės, sovietmečiu – I tarybinės ligoninės pastatų komplekso Vilniuje atsiradimą ir istorinę raidą, papildant naujai rastais duomenimis 2005 metais rengtą istorinę pažymą¹.

Buvusios ligoninės komplekso istorija susijusi ir su Vilniaus Lukiškių dominikonų vienuolyno statinių ansambliu (u.k. 1073) bei istorinio Lukiškių priemiesčio raida.

Apibendrinimas parengtas, vadovaujantis ankstesnių tyrimų darbų analize, lyginamuoju ir aprašomuoju metodu įvertinant ikonografinę, kartografinę medžiagą ir rašytinius šaltinius. Darbo metu nagrinėti ankstesnių tyrinėtojų darbai, skirti šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčioms ir vienuolyno, taip pat ligoninės istorijai atskleisti². Apie bažnyčią ir vienuolyną rašė istorikas R. Firkovičius³, menotyrininkės A. Kasperavičienė⁴ R. Lebedytė⁵. Apie ligoninės nervų ligų korpusą, kuris buvo įkurdintas vienuolyno pastate, rašė istorikas A. Baliulis⁶. Apie Lukiškių bažnyčią rašė ir menotyrininkas V. Drėma⁷.

Nagrinėjant vietovės, kurioje buvo įsteigta ligoninė, raidą, remtasi gausia archyvine Lukiškių aikštės tyrimų medžiaga, surinkta šio darbo autorės 1995 metais⁸. Apie Lukiškes rašė V. Jogėla., E.Meilus, V.Pugačiauskas⁹, papildę ankstesnius vietovės tyrimus.

Šio darbo metu rasti nauji iki šiol neskelbti 1840 m. ligoninės brėžiniai, saugomi Peterburgo valstybiniame archyve – šie brėžiniai leido geriau išsiaiškinti iki to laiko ligoninės teritorijoje stovėjusių pastatų paskirtį ir išsidėstymą sklype. Jų analize papildoma 2005 m. rengta istorinė pažyma. Taip pat buvo peržiūrėti su nagrinėjama ligonine susiję dokumentai, saugomi Lietuvos Valstybės istorijos archyve (LVIA) bei Lietuvos Centriniam valstybės archyve (LCVA).

¹ Baliulytė I. Buv. Šv. Jokūbo ligoninės pastatų kompleksas. Istorinė pažyma. 2005 m.

² A tV 56, Šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčia ir vienuolynas, Lukiškių a. 10. Dokumentų rinkinys iš Vilniaus Šv. apaštalų Pilypo ir Jokūbo vienuolyno archyv; BALIULYTĖ, I. Dėl šv.. Ap. Jokūbo ir Pilypo bažnyčios ir dominikonų vienuolyno teritorijos. Istorinė pažyma. 1991, Vilniaus aps. archyvas, f. 1019 ap. 11 b. 7396

³ Firkovičius R., *Kulto pastatai ir jų vietos Vilniaus mieste. Katalikų bažnyčių ir vienuolynų istorijos apybraižos (XIII-XX a.)*, Vilnius, 1989, p. 16 (mašinėraštis)..

⁴ MAČIULYTĖ, A. Buv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčia Vilniuje, Lenino pr. 11. Istoriniai-meniniai tyrimai. Apybraiža. 1975, KPC duomenų saugykla, f. 5 ap. 1 b. 615

⁵ LEBEDYTĖ, R. Buv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčia Vilniuje, Vilnius, Lenino aikštė 10. Vietinės reikšmės architektūros paminklas Nr. 52. Interjero istoriniai-meniniai tyrimai. 1987

⁶ BALIULIS, A. Vilniaus I tarybinė klinikinė ligoninė, nervų ligų korpusas. Istoriniai tyrimai. Istorinė apybraiža. 1978,

⁷ Drėma V. Lukiškių bažnyčia (mašinėraštis), V. 1971

⁸ BALIULYTĖ I. Lukiškių aikštės istoriniai tyrimai, 1995 . Vilniaus miesto savivaldybės archyvas

⁹ Jogėla V., Meilus E. Pugačiauskas V. Lukiškės: nuo priemiesčio iki centro, V.2008

Nežiūrint gausios publikuotos ir nepublikuotos medžiagos, kurioje atsispindi šv. Jokūbo bažnyčios ir vienuolyno bei šalia įsikūrusios ligoninės istorija, naujai rasti XIX a. vidurio ligoninės pastatų projektai leidžia manyti, kad ateityje

Ligoninė jau XIX a. buvo atskirta nuo dominikonų vienuolyno, ir šiuo metu tai yra atskira teritorija, todėl šiame darbe bažnyčia ir vienuolynas bus minimi tiek, kiek tas susiję su pačios ligoninės atsiradimu.

Ligoninės teritoriją iš vakarų riboja Tumo Vaižganto, iš pietų – Vasario 16-osios, iš šiaurės – Goštauto gatvės. Pietuose jos sklypas ribojasi su šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčios ir vienuolyno ansamblio teritorija.

Vietovė, kurioje įsteigta ligoninė

Dar XVI a. ši teritorija buvo tuščia. XVI a. trečio ketvirčio pabaigoje ir ketvirto pradžioje, maždaug dabartinėje teritorijoje palei Nerį nuo dabartinio Baltojo tilto iki Geležinio Vilko tilto ėmė kurtis totoriai.

Iš XVII a. vidurio gan profesionaliai braižytų Lukiškių planų matyti, kad aplink aptariamą aikštę teritoriją gyvenama tik jos šiaurinėje dalyje, palei upę už bažnyčios bei taip vadinamose Totorių Lukiškėse. Iš 1646 m. nežinomo autoriaus plano matyti, kad vienbokštės bažnyčios teritorija (šventorius) aptverta medine tvora, toliau palei upę rikiuojasi totorių namai.

1642 m. Smolensko kaštelionas Jurgis Chreptavičius, kurio rūmai, stovėję netoliese (deja, kol kas nepavyko jų stovėjimo vietos nustatyti), šalia nesugebančių susimokėti už palaidojimą vargetų kapinaičių, buvusių nuo XVI a., įsteigė Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo medinę bažnytelę¹⁰. Iš to meto planų matyti, kad bažnyčia buvo vienbokštė.

1655 m. Maskvos kariuomenei užėmus miestą, medinė bažnyčia sudegė, atstatyta po 9 metų kartu su vienuolynu, bet ir vėl sudegė. Todėl 1690 m. buvo pradėta ir 1727 m. užbaigta nauja mūrinė bažnyčia (vienuolynas baigtas 1737 m.), kuri stovi iki šiol, nors dabartinę išvaizdą galutinai įgavo tik apie 1797 m.¹¹. Vienuolynui priklausė dvi kapinės: vienos šventoriuje (veikė iki 1865 m.), o kitos - parapiinės už 1000 žingsnių, bet kai kurie kiti autoriai jų nemini¹².

¹⁰ Firkovičius R., *Kulto pastatai ir jų vietos Vilniaus mieste. Katalikų bažnyčių ir vienuolynų istorijos apybraižos (XIII-XX a.)*, Vilnius, 1989, p. 16 (mašininis).

¹¹ Ten pat, p. 17.

¹² Girininkienė V., *Vilniaus kapinės*, Vilnius, 2003, p. 59.

1. Totorių Lukiškių plano fragmentas su šv. Jokūbo bažnyčia, 1646 m¹³.

XVII-XVIII a. aikštės teritorijoje buvo gyvenama tik šiaurinėje dalyje, palei upę už bažnyčios bei taip vadinamose Totorių Lukiškėse, nors iki XVII a. vidurio Lukiškės, ypač žemiau totorių gyvenvietės esantis uosto ir sandėlių rajonas, gan sparčiai vystėsi. Uostas ir šalia jo esantys sandėliai labiausiai rišo šį priemiestį su miestu. Didieji miestą nusiaubę gaisrai dėl užstatymo retumo bei nuošalumo jas aplenkė, bet netrūkdavo vietinės reikšmės gaisrų

Ta vieta, kurioje stovi Šv. Jokūbo ir Pilypo (dominikonų) bažnyčia ir vienuolynas, ir kur buvo įsteigta ligoninė, iki pat XVIII a. vidurio buvo menkai tužstatyta. Jei 1646 m. plane palei upę gana tankiai stovėjo namai, tai Fiurstenhofo Vilniaus m. plane (apie 1737 m.) palei upę šalia Šv. Jokūbo bažnyčios pažymėtas gana retas užstatymas.

¹³ Publikuotas: Jogėla V., Meilus E. Pugačiauskas V. Lukiškės: nuo priemiesčio iki centro, V.2008. Negatyvas saugomas Lietuvos Istorijos Institute

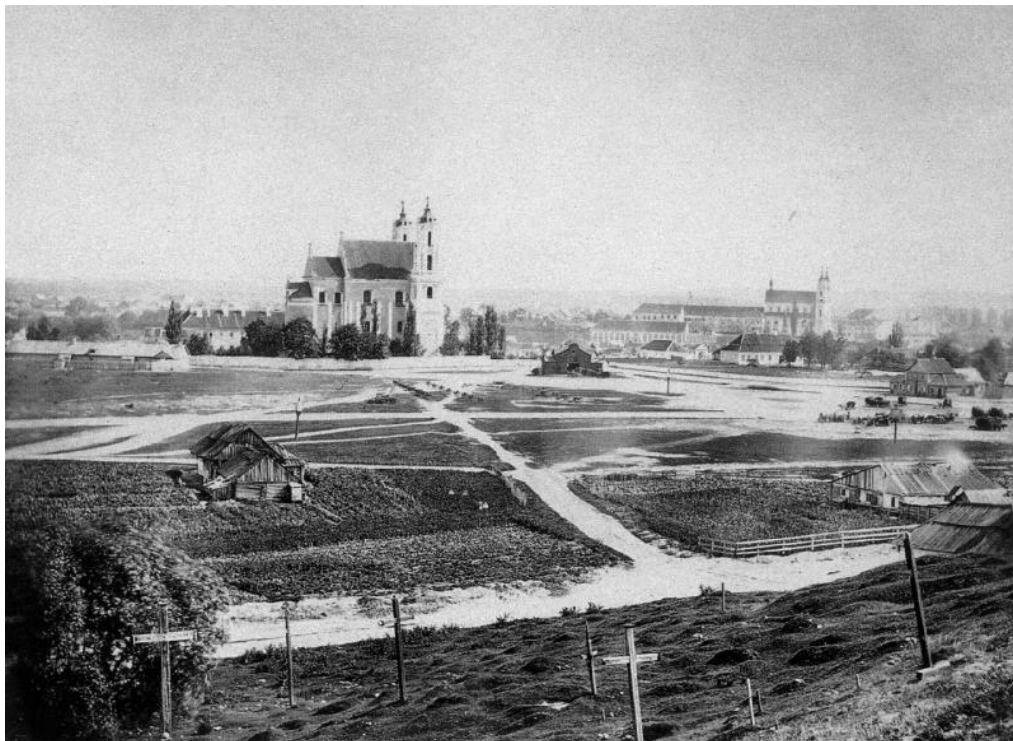
2. Fiurstenhofo 1737 m. Vilniaus miesto plano fragmentas

XVIII a. pabaigoje - XIX a. pirmoje pusėje Lukiškių priemiestis buvo dar gana nuošalus, centrinė dalis buvo naudojama kaip ganyklos, o užstatymas išsidėstęs palei upės pakrantę. Tik XIX a. antrojoje pusėje priemiestis ėmė suaugti su miestu, ir pagrindiniai keliai, jungę priemiestį su miestu, ilgainiui virto Šv. Jokūbo ir Lukiškių gatvėmis.

XIX a. pab.- XX a. pr. tyrinėtojai nurodydavo, kad pirmoji bažnyčia Lukiškėse funduota 1624 metais, šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo dieną, t.y. gegužės 1-ąją. Vis dėlto įrašai Lietuvos vyriausiojo tribunolo knygoje liudija, kad 1642 metais Smolensko kaštelionas Jurgis Liutauras Chreptavičius dovanojo Vilniaus dominikonams 40 000 auksinų, nuroydamas Lukiškių kapinėse pastatyti bažnyčią ir vienuolyną. XVII a. vidurio dokumentuose minimi keturi vienuoliai, kurie buvo įpareigoti nemokamai atlikti bažnytinės apeigas, kai buvo laidojami neturtingi asmenys. Tam buvo skirta speciali fundacija - 17 000 auksinų.

Mūrinio vienuolyno su bažnyčia sudegusių medinių statybos darbai galėjo užtrukti iki 1759 m¹⁴.

XVIII a. pab. pastačius bokštus, bažnyčia tapo svarbiausiu visos vietovės architektūriniu akcentu.

3. šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčia ir Lukiškių aikštė, XIX a. II p.

Vizitacijos aktuose nurodoma, kad vienuolynas buvo „Z“ raidės formos, o Fiurstenhofo plane parodytas „L“ raidės, galima išvada, kad vienuolynio korpuso vakarinio galo šiaurinė linija 1748 m. dar nebuvo pastatyta¹⁵. Tačiau tokius faktus patvirtintų tik fiziniai tyrimai.

1713-1739 metais prie bažnyčios pristatyti mūriniai vienuolyno namai. Jie buvo dviaukščiai, „L“ raidės formos plano, o XVIII a. pabaigoje pristatius dar vieną korpusą, įgavo formą „Z“. Vienuolyne buvo vienoje koridoriaus pusėje išdėstytų 10 celių. Prie vienuolyno veikė mokykla, kurioje dėstė patys tėvai dominikonai. Lukiškių konvento narių priežiūroje buvo dvi kapinės: prie bažnyčios, šventoriuje ir parapinės, oficialiai gyvavusios iki 1865 m. Šventorius su kapinėmis buvo aptvertas mūrine tvora. Parapinėse, neaptvertose kapinėse būdavo laidojami mirusieji vienuolyno ligoninėje. Į pietus nuo

¹⁴ Firkovičius R. Kulto pastatai...

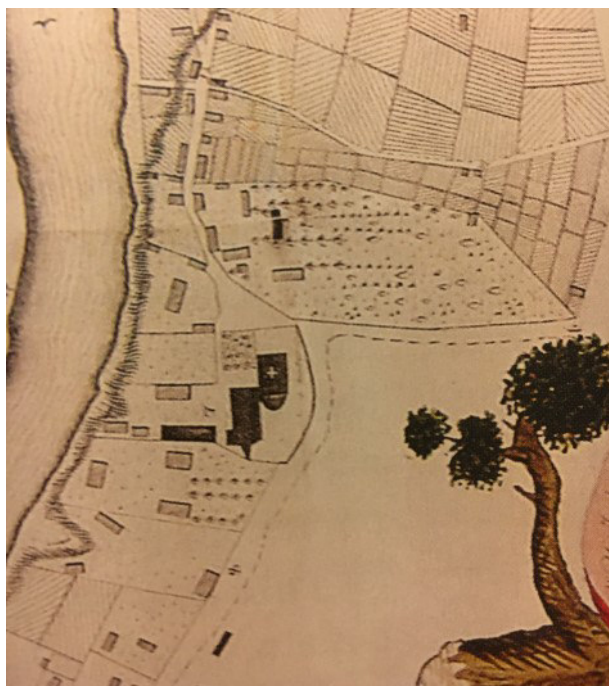
¹⁵ Baliulis A. I tarybinės ligoninės...

vienuolyno korpuso buvusiose kapinėse laidoti net Šv. Dvasios vienuolyno mirusieji, XIX a. jos buvo labai pilnos palaidojimų. 1841 m. vienuoliai prašė daugiau jose nebelaikyti, o išskirti naują sklypą kapinėms. Kapinės buvo panaikintos 1866 m. 1844 m. vienuolynas buvo uždarytas, jo patalpos paskirtos bažnyčios klebonijai įrengti.

Ligoninės įsteigimas ir raida

Ašmenos žemės teismo teisėjas Steponas Sliznis 1723 metais prie bažnyčios fundavo špitolę, skirdamas jai 4000 auksinų, o iš tos sumos susidarančių procentų vienuoliai joje privalėjo išlaikyti 12 elgetų ir patį pastatą. Špitolė prie domininkonų vienuolyno veikė iki 1809 metų¹⁶.

1798 m. Lietuvos generalgubernatorius N. Repninas Vilniaus vyskupui Jonui Korvin Kosakovskiui nurodė, kad vienuolyne reikėtų steigti venerinių ligų ligoninę, tuomet Ligoninių komisija suremontuotų pastatus, kurie XVIII a. pabaigoje jau buvo gana prastos būklės. Vienuoliams buvo leista gyventi vienuolyne - jiems palikta dalis arčiausiai bažnyčios esantis rytinės korpuso dalies pietinis fligelis. Paliktoji dalis buvo atitverta nuo ligoninės, išmūrijant sienas.

4. Bažnyčia ir vienuolynas 1804 m. Vilniaus braižykos mokinio plane¹⁷

¹⁶ LVIA, F. 694, Ap. 1, B. 3544

¹⁷ LVIA, F. 1135, Ap. 10, B. 65

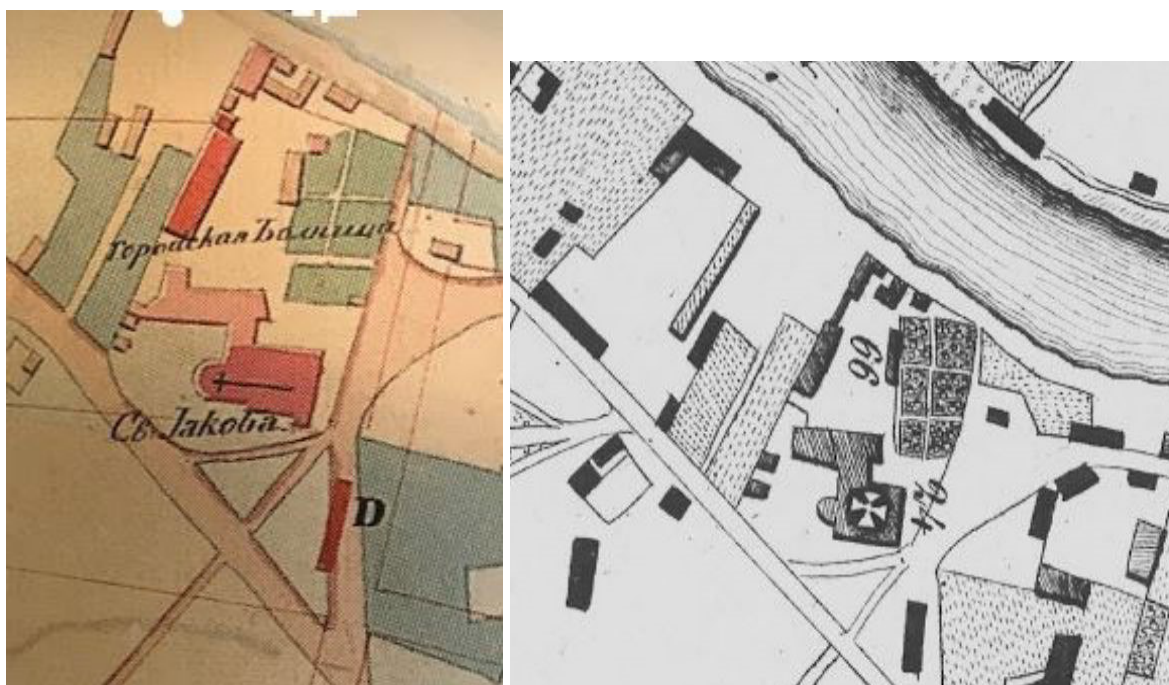
Vietoje anksčiau čia buvusios nedidelės prieglaudos (špitolės) 1799 m. vienuolyno patalpose buvo įsteigta pirmoji Vilniaus pasaulietinė ligoninė¹⁸. Ligoninė buvo pavadinta Generaline šv. Jokūbo ligonine, ligoninės struktūrą sukūrė ligoninių komisijos narys, medicinos inspektorius Elijus Einholmas - vienas iš Vilniaus medicinos draugijos steigėjų.

Tai buvo pirmoji pasaulietinė ligoninė Vilniuje. Pirmoji ligoninė turėjo 250 lovų: 200 - prieglaudai, 50 – gydymui.

1808 m. panaikinus Ligoninių komisiją, Šv. Jokūbo ligoninė 1809 m. perduota gailestingųjų seserų žinion, kadangi tuometiniam generalgubernatoriui apžiūrėjus Vilniaus ligonines, konstatuota, kad visos tvarkomos prastai, išskyrus tas, kurias tvarko gailestingosios seserys.

Vienuolyno ir ligoninės pastatai nukentėjo 1812 m. karo metu.

1817 m. pastatai buvo 2 aukštų, vienuoliams likusi dalis tuo metu gyventi netiko, išskyrus 4 celes, tačiau pastatas nebuvo remontuojamas iki 1842 metų, kai remontuota ir bažnyčia bei ligoninei priklausiusi korpuso dalis.

5. 6.
Ligoninės pastatai 1829 m. ir 1840 m. Vilniaus miesto planuose

¹⁸ Ten pat, p. , B. 3110; Baliulis A., op. cit

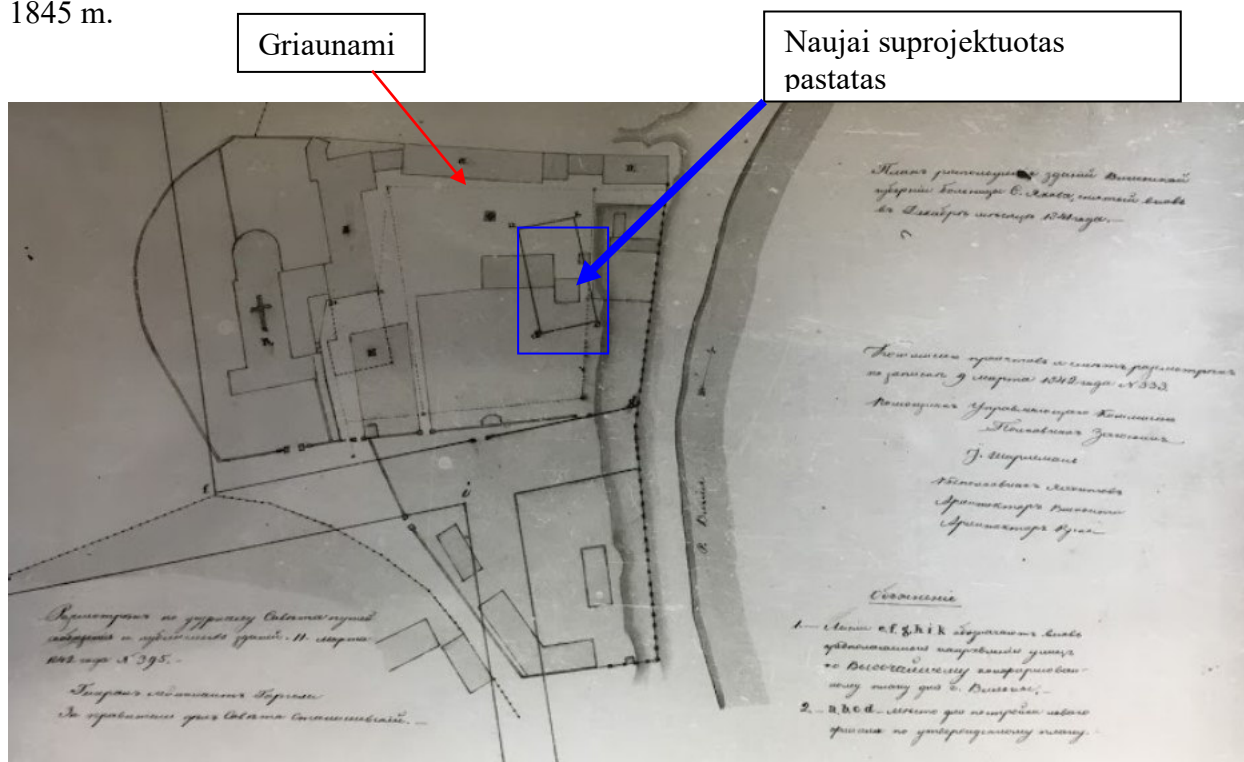
Į pietus nuo vienuolyno korpuso buvusiose kapinėse laidoti net Šv. Dvasios vienuolyno mirusieji, XIX a. jos buvo labai pilnos palaidojimų¹⁹. 1841 m. vienuoliai prašė nebelaidoti, o išskirti naują sklypą kapinėms. Kapinės buvo panaikintos 1866 m.

Ligoninės vaistinė buvo įrengta gana moderniai (tiems laikams) ir prilygo geriausioms Vilniaus vaistinėms, ji pristatinėjo vaistus ir Vilniaus kalėjimams.

Ligoninėje (visuose jos korpusuose) galėjo gydytis 50 abiejų lyčių ligonių, sergančių venerinėmis ligomis, 50 invalidų, 10 gimdyvių, 5 pamišėlės, papildomai galėjo būti priimta 20 sergančių venerinėmis ligomis, 5 gimdyvės ir 5 pamišėlės.

1828 m. vizitacijos metu pastebtas baisus dvokas, sklindantis iš medinių išviečių, kad šito nebūtų, buvo ketinama nupirkti į vakarus nuo ligoninės esantį sklypą ir per jį išvesti kanalą į Neries upę.

1838 m. pradėta planuoti perkelti psichinius ligonius iš bonifratų vienuolyno į Šv. Jokūbo ligoninę. Tam turėjo būti pastatytas naujas korpusas, talpinantis 120 lovų. Be to, turėjo būti atliktas senųjų dviejų korpusų kapitalinis remontas. Leidimas šiems darbams buvo išduotas 1840 m. Senieji korpusai turėjo būti rekonstruoti taip, kad būtų pakeistas ne tik jų vidus, bet ir išorė atitiktų naujojo korpuso stilių. Dėl sąmatų derinimo ir visų būtinų formalumų darbus numatyta pradėti tik 1842 m., tačiau iš tiesų visi darbai nebuvo baigti ir 1845 m.

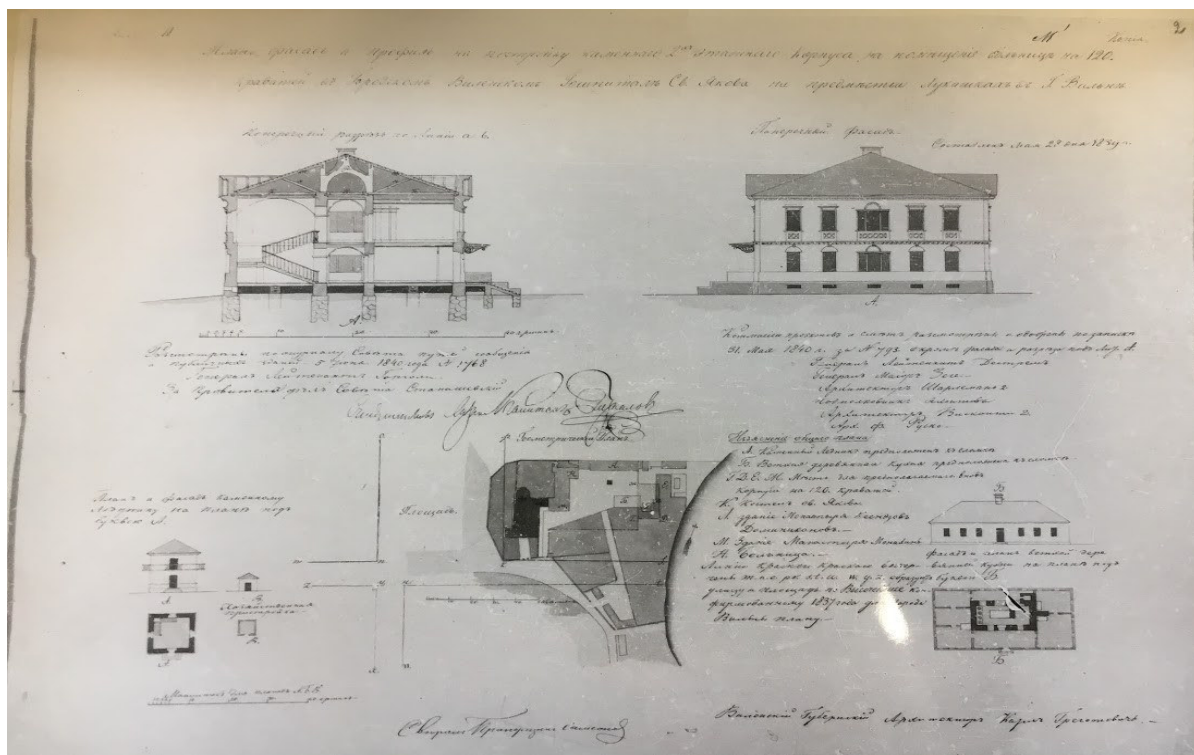

7. 1840 m. ligoninės išplėtimo projektas²⁰

¹⁹ Firkovičius R., Op. Cit

²⁰ L. Žilevičiaus iš Rusijos archyvų atvežtų dokumentų kolekcija

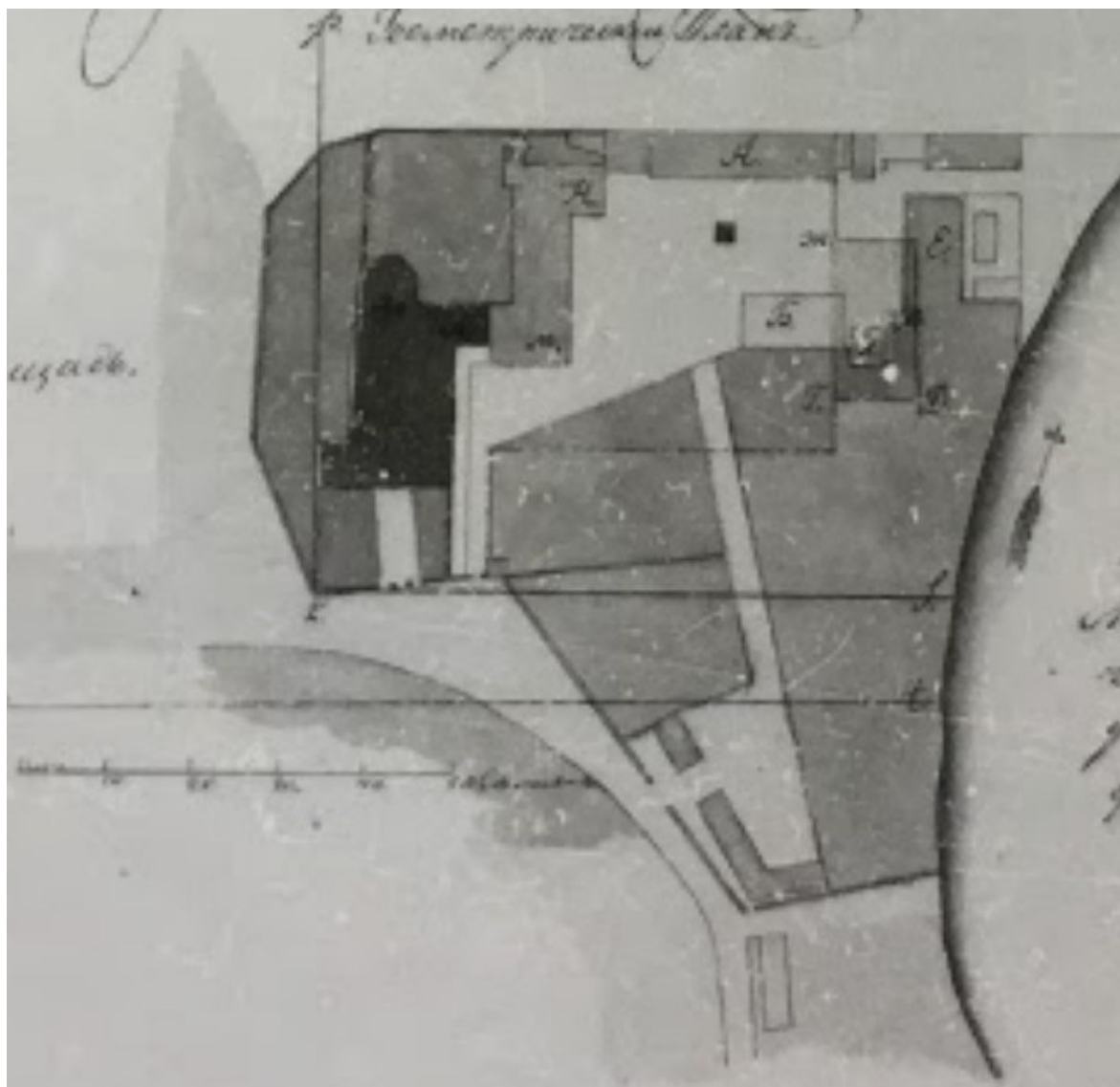
1840 m. parengtame ligoninės išplėtimo plane matyti, kad dar nebuvo nutiesta, tik numatoma dabartinė Vasario 16-osios gatvė. Pagal šį planą matyti, kad buvo numatyta nugriauti medinius pastatus į šiaurę nuo vienuolyno, taip pat mūrinį senos ledainės pastatą vakarinėje ligoninės sklypo dalyje ir medinę virtuvę.

8. Ligoninės padidrinimo projektas, 1840 m.

9. Ligoninės korpuso palei numatomą tiesinti dab. Vasario 16-osios gatvę projektas

10. Ligoninės sklypo planas, 1840 m.

Išaiškinimas:

A Griaunama sena mūrinė ledainė

Б Griaunamas senas medinis virtuvės pastatas

ТДЕЖ Nauji korpusai 120 lovų

И Senasis ligoninės pastatas

М vienuolynas

К bažnyčia

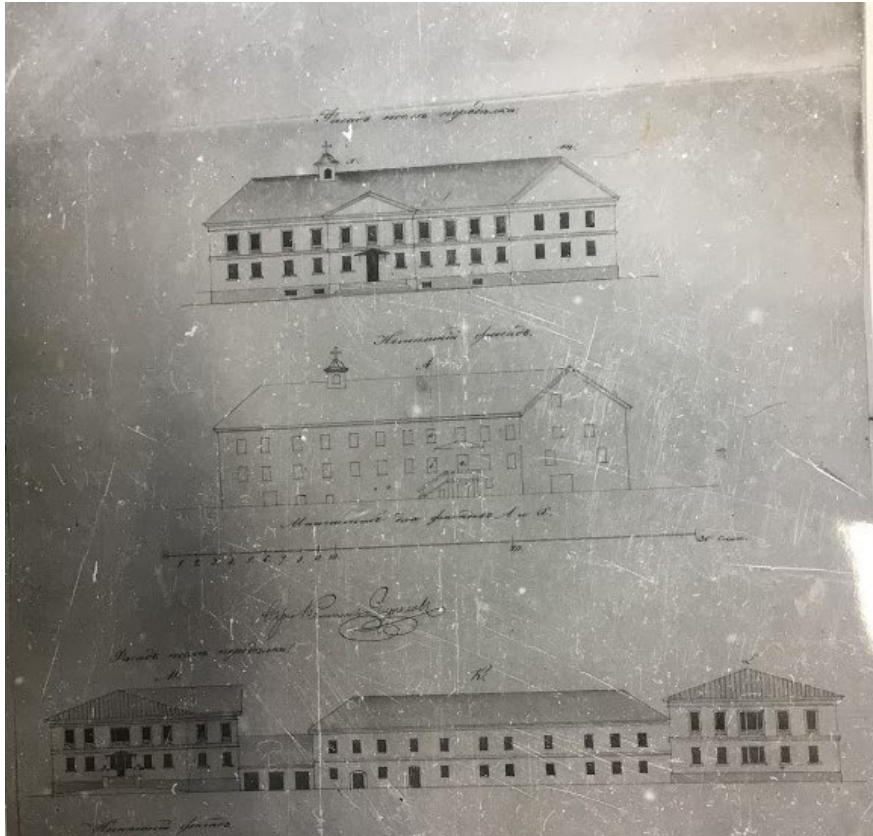
1845 m. esamos būklės plane matyti, kad dalis darbų buvo įgyvendinta – pastatytas mūrinis ligoninės pastatas, tačiau nenugriauta mūrinė ledainė.

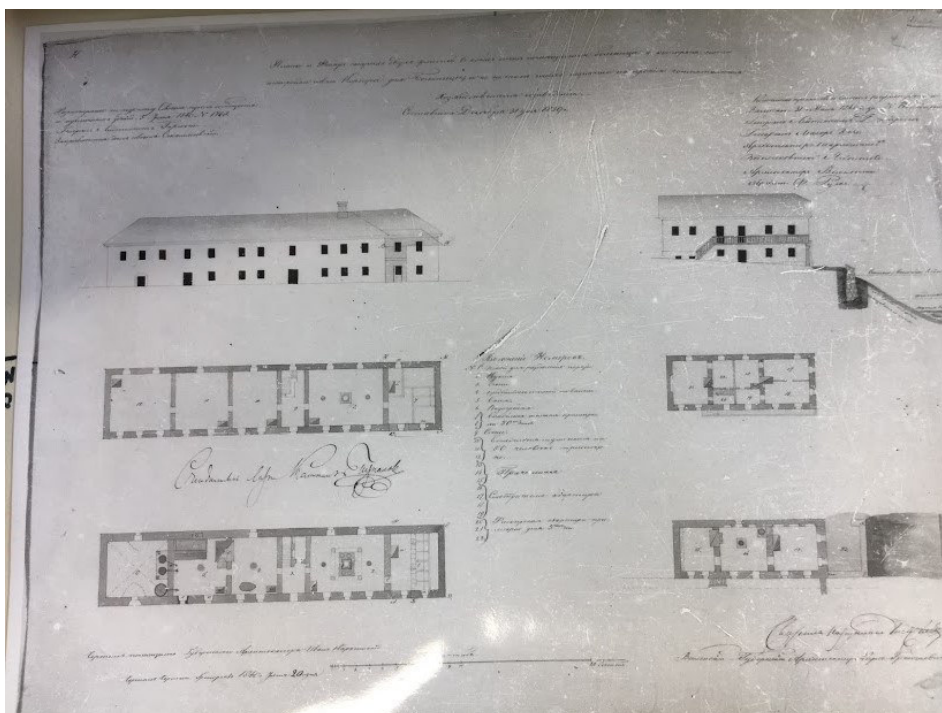
11. Bažnyčios ir vienuolyno pastatai 1845 m. Vilniaus miesto plane

XIX a. viduryje ligoninės kiemas buvo skirtas daržui, pati teritorija buvo tvarkoma labai nedaug.

Senujų korpusų rekonstrukcijos projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad nors pastatytas naujas korpusas, ligoninės pastatų ansamblis nepatogus ligoninės tvarkai palaikyti, išorinis ligoninės vaizdas taip pat nepagerėjęs. Atskiri netvarkingi fligeliai išsimėtę po visą teritoriją, nevienodo aukščio ir pan. Todėl buvo nuspręsta nugriauti dalį senojo korpuso, stovinčio aukščiau už kitus ligoninės korpusus, fasadą padaryti tokį, koks yra naujojo korpuso, išlyginti teritoriją, šiam tikslui panaikinti nugriautos korpuso dalies rūsius.

12. 1840 m. ligoninės pastatų projektas

13. Ligoninės pastato rekonstrukcijos projektas

Senieji ligoninės fligeliai remontuoti 1849 metais.

Dar 1845 m. patikrinus naująjį fligelį²¹, nustatyta, kad blogai įstatytos durys, nėra ventiliacijos palatose, per mažai tualetų. Tačiau iš lauko fligelis atrodė gražiai, šalia jo buvo skveras.

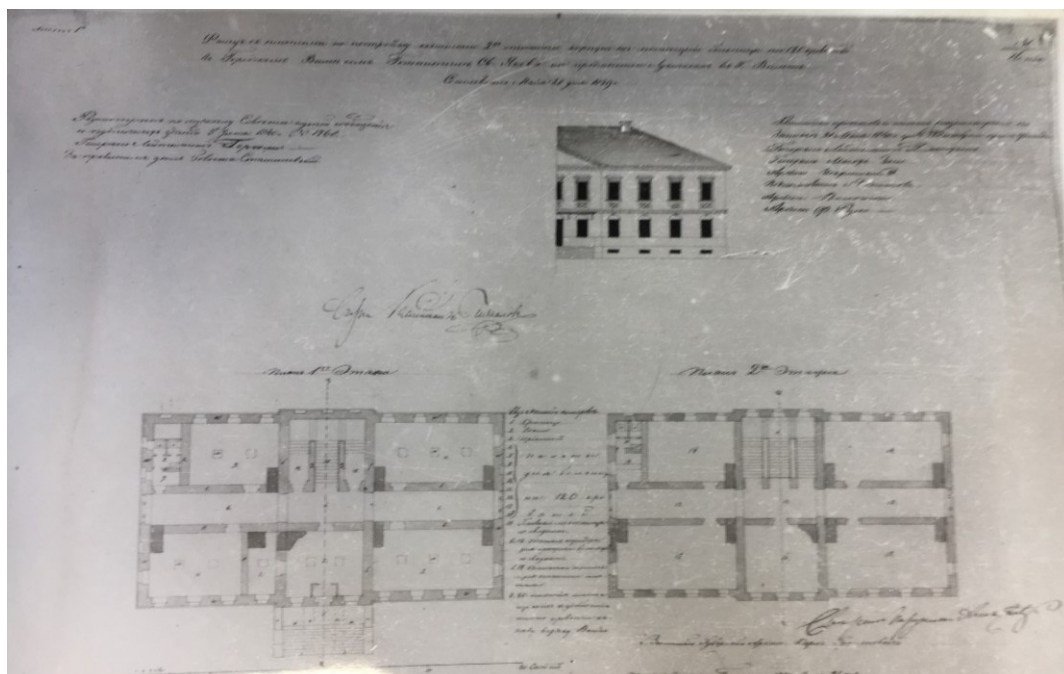
14. Ligoninės pastatai 1875 m. Vilniaus miesto perspektyviniame plane

Dar kartą remonto darbai vykdyti 1882-1883 m pagal gubernijos inžinieriaus J. Levicko projektą, tačiau šis projektas buvo ne kartą koreguojamas. matyt, pagal jį pristatyta dalis naujo korpuso prie vakarinio ligoninės galo, atlikti kiti darbai. Palyginus šį projektą bei atsižvelgiant į XX amžiuje vykdytus rekonstrukcijos darbus, aišku, kad ligoninės vidaus patalpų planai buvo ne kartą keičiami, ir pirminės planinės struktūros likę gana nedaug. 1885 m. buvo parengtas ir patvirtintas fligelis psichikos ligomis sergančioms 47 moterims ir 20 vietų prieglaudos projektas.

XIX a. pabaigoje išryškėjo nemažai ligoninės pastatų statybos trūkumų – pinigai statyboms buvo iššvaistyti (tą padarė Vilniaus architektas N. Čaginas)²², sugriuvo ligoninei labai reikalinga skalbykla.

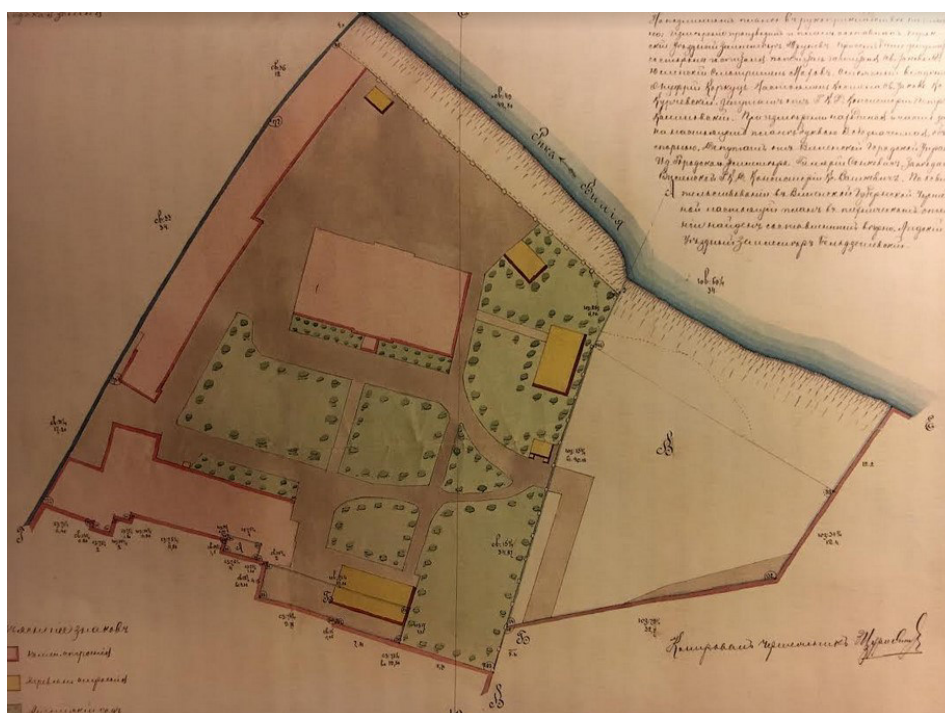
²¹ Jogėla V. ir kiti. Op cit

²² Ten pat

15. Ligoninės naujojo fligelio I ir II aukštų planai, 1840 m.

Ligoninei priklausančios vienuolyno dalies remontas buvo atliekamas XIX a. pabaigoje, kai buvo įrengta kanalizacija.

16. 1897 m. Šv. Jokūbo ligoninės planas²³

²³ LVIA, F. 604, Ap. 1. B. 6386

I pasaulinio karo metu vokiečiams okupavus Vilnių, dalis ligoninės patalpų buvo naudojama karo belaisvių stovyklai.

1917 m. iš ligoninės išvežami visi ligoniai. Čia numatoma įrengti infekcinių ligų „baraką“, tačiau ar tai buvo padaryta, nėra aišku.

Tarpukaryje ligoninėje buvo Vilniaus St. Batoro Universiteto klinikos neurologijos skyrius.

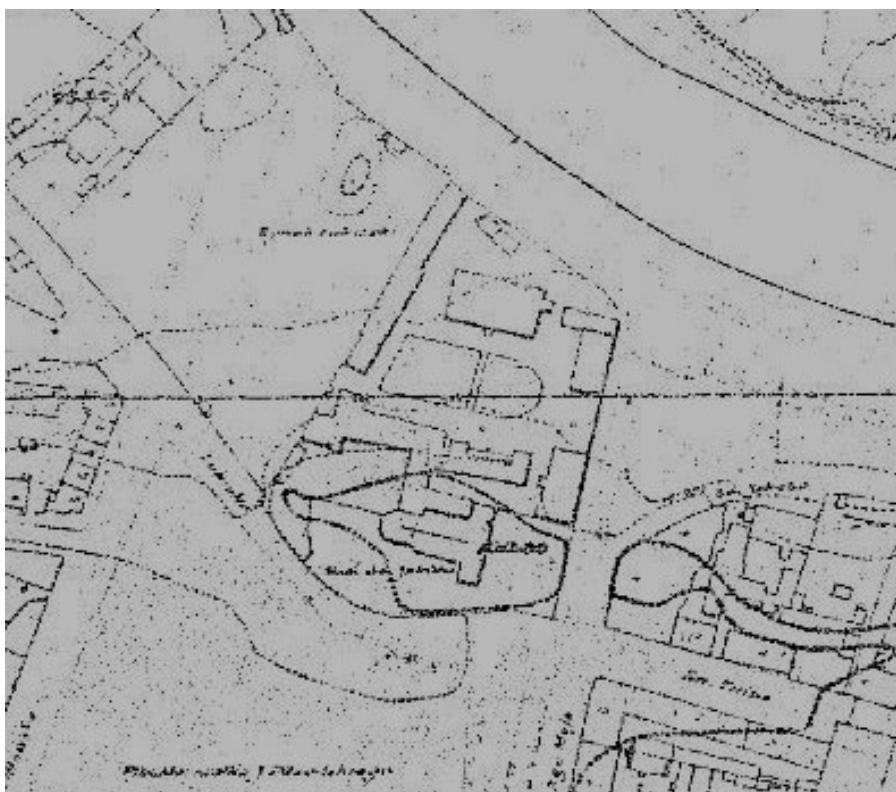
Ligoninės pastatų
vaizdas nuo
dešiniojo Neries
kranto,
XX a. 6-ojo deš.
fotografija.
Kultūros paveldo
centro archyvas

1928 m. Vilniaus magistratas, kreipėsi į kuriją, prašydamas leisti iškirsti du „venecijietiškus“ langus 2 aukšte, pietinėje sienoje, kad operacinė turėtų geresnį apšvietimą. Tačiau operacinės langai turėjo išeiti į šventorių, ir vyskupijos kurija tokio leidimo nedavė.

1928 m. ligoninė turėjo 250-300 lovų ir buvo stambiausia Vilniaus mieste. Joje buvo chirurgijos, vidaus ligų, pediatrijos, gimdymo, ginekologijos, otolaringologijos skyriai. Iki 1940 m. čia veikė Vilniaus universiteto klinika.

17. Ligoninės personalas 1935 m.

18. 1938 m. Vilniaus miesto plano fragmentas

1939 m., kai Vilniaus kraštas buvo grąžintas Lietuvai, Vilniaus Šv.Jokūbo ligoninė turėjo 300 lovų ir buvo didžiausia mieste. Joje veikė 70 lovų chirurgijos, 90 lovų vidaus ir nervų ligų, 35 lovų vaikų chirurgijos, 30 lovų vaikų vidaus, 45 ir 30 lovų akušerijos ir ginekologijos skyriai. Veikė rentgeno ir fizioterapijos kabinetai, vaistinė,

klinikinė laboratorija, patologinės anatomijos skyrius. Čia dirbo 15 gydytojų. Tie patys gydytojai nemokamai priimdavo ambulatorinius ligonius ir budėdavo kas trečią parą. Per metus ligoninėje gydėsi 8-9 tūkst. ligonių.

II pasaulinio karo (1941-1944) metais Šv.Jokūbo ligoninėje gyventojams buvo teikiama visokeriopa medicinos pagalba. Medicinos fakulteto klinikinės katedros čia veikė ir po to, kai 1943 m. buvo uždarytas Vilniaus universitetas.

Išlikusios J. Bulhako fotografijos liudija, kad pastatai buvo apgriauti 1944 metais. Po II pasaulinio karo ligoninė buvo kapitaliai remontuojama, nes 1953-1954 m. ir bažnyčios, ir ligoninės pastatai įvertinti kaip labai blogos būklės.

Ligoninės korpusus jungianti galerija,
XX a. šeštasis dešimtmetis,
Kultūros paveldo centro archyvas

I-osios tarybinės ligoninės
korpusas prieš rekonstrukciją,
Kultūros paveldo centro archyvas

Iškart po karo čia buvo Vilniaus miesto Greitosios pagalbos stotis, 6-jo dešimtmečio pradžioje iškelta, o pastatai perduoti I-ajai tarybinei ligoninei.

Didžiausia rekonstrukcija atlikta XX a. aštuntajame dešimtmetyje pagal Komunalinio ūkio projektavimo instituto projektą. Būtent tos rekonstrukcijos metu ligoninės pastatų išplanavimas buvo pakeistas iš esmės. Prieš rekonstrukciją Paminklų restauravimo institutas atliko architektūrinius, konstrukcinius ligoninės pastatų tyrimus.

19. Personalias prie chirurgijos skyriaus, 1956 m.

1960 m. ligoninėje atlikta pirmoji Lietuvoje inkstų persodinimo operacija, laikoma nefrologijos pradžia šalyje. Įvairiais laikotarpiais čia dirbo iškiliausi to meto gydytojai, chirurgai.

Atkūrus Nepriklausomybę Lietuvoje, ligoninė pavadinta Šv. Jokūbo vardu, veikė čia iki 2003 m.

.....

IŠVADOS

Buv. Šv. Jokūbo ligoninės teritorija formavosi XVIII a. pabaigoje – XX a.

Ligoninei priklausiusios teritorijos užstatymas susiformavo XIX a. antrojoje pusėje, pastatų stilistika nevienalytė, dominuoja XIX a. vidurio ir antrosios pusės elementai.

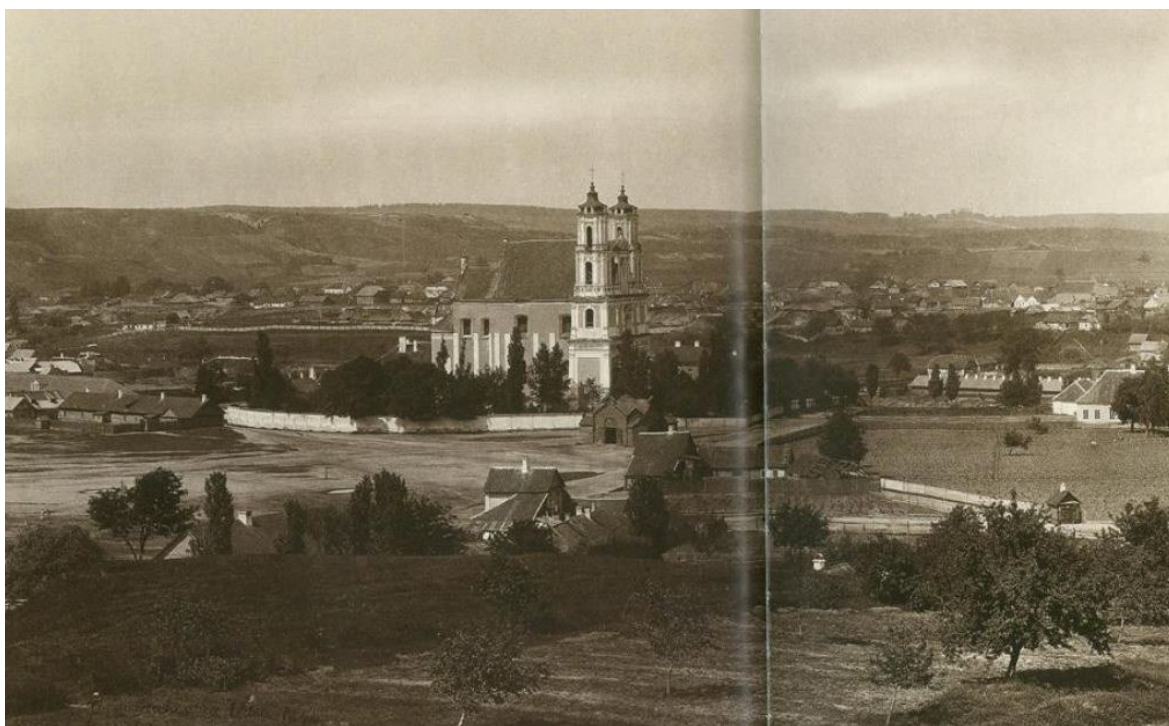
Buv. ligoninės pastatų kompleksas išsidėstęs tarp Neries upės ir Lukiškių aikštės, kartu su Šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčia yra potenciali viešojo lankymo vieta, galinti tapti visuomenės traukos centru. Atsižvelgiant į šio objekto raidą XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje, rekonstrukcijas, atliktas po antrojo pasaulinio karo, akivaizdu, kad autentiškas išplanavimas po kelių rekonstrukcijų bei pritaikymo darbų išlikęs tik dalinai.

Objektas reikšmingas kaip vienas iš seniausių ligoninių kompleksų Rytų Europoje, kuriame dirbo iškiliausi to metu gydytojai, chirurgai.

Fotografijos

20. Bažnyčia ir Neries pakrantė XIX a. 7 deš.

21. vaizdas į bažnyčią ir ligoninės teritoriją nuo Tauro kalno, J. Čechavičiaus fotografija XX a. II pusė

22. Ligoninės vartų projektas, 1840 m.

23. XX a. pradžios atvirukas. Teritorija šalia šv. Jokūbo ligoninės\

24. 1924 m. J. Hopeno graviūra

25. 1932 m. J. Bulhako fortografija

26. Ligoninės teritorija 1939 m.

27. Šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčia 1944 m.

28. Ligoninės pastatai 1944 m.

29. Bažnyčia ir ligoninės pastatai 1944 m.

30. Vienas iš ligoninės korpusų 1944 m.

31. Ligoninės teritorijos fragmentas ir Lukiškių a. 1973 m.

1895

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

Chapman 12. Avenue Hayden

John Chapman

1895.
 1896.
 1897.
 1898.
 1899.
 1900.
 1901.
 1902.
 1903.
 1904.
 1905.
 1906.
 1907.
 1908.
 1909.
 1910.
 1911.
 1912.
 1913.
 1914.
 1915.
 1916.
 1917.
 1918.
 1919.
 1920.
 1921.
 1922.
 1923.
 1924.
 1925.
 1926.
 1927.
 1928.
 1929.
 1930.
 1931.
 1932.
 1933.
 1934.
 1935.
 1936.
 1937.
 1938.
 1939.
 1940.
 1941.
 1942.
 1943.
 1944.
 1945.
 1946.
 1947.
 1948.
 1949.
 1950.
 1951.
 1952.
 1953.
 1954.
 1955.
 1956.
 1957.
 1958.
 1959.
 1960.
 1961.
 1962.
 1963.
 1964.
 1965.
 1966.
 1967.
 1968.
 1969.
 1970.
 1971.
 1972.
 1973.
 1974.
 1975.
 1976.
 1977.
 1978.
 1979.
 1980.
 1981.
 1982.
 1983.
 1984.
 1985.
 1986.
 1987.
 1988.
 1989.
 1990.
 1991.
 1992.
 1993.
 1994.
 1995.
 1996.
 1997.
 1998.
 1999.
 2000.
 2001.
 2002.
 2003.
 2004.
 2005.
 2006.
 2007.
 2008.
 2009.
 2010.
 2011.
 2012.
 2013.
 2014.
 2015.
 2016.
 2017.
 2018.
 2019.
 2020.
 2021.
 2022.
 2023.
 2024.
 2025.
 2026.
 2027.
 2028.
 2029.
 2030.
 2031.
 2032.
 2033.
 2034.
 2035.
 2036.
 2037.
 2038.
 2039.
 2040.
 2041.
 2042.
 2043.
 2044.
 2045.
 2046.
 2047.
 2048.
 2049.
 2050.
 2051.
 2052.
 2053.
 2054.
 2055.
 2056.
 2057.
 2058.
 2059.
 2060.
 2061.
 2062.
 2063.
 2064.
 2065.
 2066.
 2067.
 2068.
 2069.
 2070.
 2071.
 2072.
 2073.
 2074.
 2075.
 2076.
 2077.
 2078.
 2079.
 2080.
 2081.
 2082.
 2083.
 2084.
 2085.
 2086.
 2087.
 2088.
 2089.
 2090.
 2091.
 2092.
 2093.
 2094.
 2095.
 2096.
 2097.
 2098.
 2099.
 2100.
 2101.
 2102.
 2103.
 2104.
 2105.
 2106.
 2107.
 2108.
 2109.
 2110.
 2111.
 2112.
 2113.
 2114.
 2115.
 2116.
 2117.
 2118.
 2119.
 2120.
 2121.
 2122.
 2123.
 2124.
 2125.
 2126.
 2127.
 2128.
 2129.
 2130.
 2131.
 2132.
 2133.
 2134.
 2135.
 2136.
 2137.
 2138.
 2139.
 2140.
 2141.
 2142.
 2143.
 2144.
 2145.
 2146.
 2147.
 2148.
 2149.
 2150.
 2151.
 2152.
 2153.
 2154.
 2155.
 2156.
 2157.
 2158.
 2159.
 2160.
 2161.
 2162.
 2163.
 2164.
 2165.
 2166.
 2167.
 2168.
 2169.
 2170.
 2171.
 2172.
 2173.
 2174.
 2175.
 2176.
 2177.
 2178.
 2179.
 2180.
 2181.
 2182.
 2183.
 2184.
 2185.
 2186.
 2187.
 2188.
 2189.
 2190.
 2191.
 2192.
 2193.
 2194.
 2195.
 2196.
 2197.
 2198.
 2199.
 2200.
 2201.
 2202.
 2203.
 2204.
 2205.
 2206.
 2207.
 2208.
 2209.
 2210.
 2211.
 2212.
 2213.
 2214.
 2215.
 2216.
 2217.
 2218.
 2219.
 2220.
 2221.
 2222.
 2223.
 2224.
 2225.
 2226.
 2227.
 2228.
 2229.
 2230.
 2231.
 2232.
 2233.
 2234.
 2235.
 2236.
 2237.
 2238.
 2239.
 2240.
 2241.
 2242.
 2243.
 2244.
 2245.
 2246.
 2247.
 2248.
 2249.
 2250.
 2251.
 2252.
 2253.
 2254.
 2255.
 2256.
 2257.
 2258.
 2259.
 2260.
 2261.
 2262.
 2263.
 2264.
 2265.
 2266.
 2267.
 2268.
 2269.
 2270.
 2271.
 2272.
 2273.
 2274.
 2275.
 2276.
 2277.
 2278.
 2279.
 2280.
 2281.
 2282.
 2283.
 2284.
 2285.
 2286.
 2287.
 2288.
 2289.
 2290.
 2291.
 2292.
 2293.
 2294.
 2295.
 2296.
 2297.
 2298.
 2299.
 2300.
 2301.
 2302.
 2303.
 2

[illegible]

Phrynosoma hernandesi
Phrynosoma macleayi
Phrynosoma blainvillieri

J. Thompson

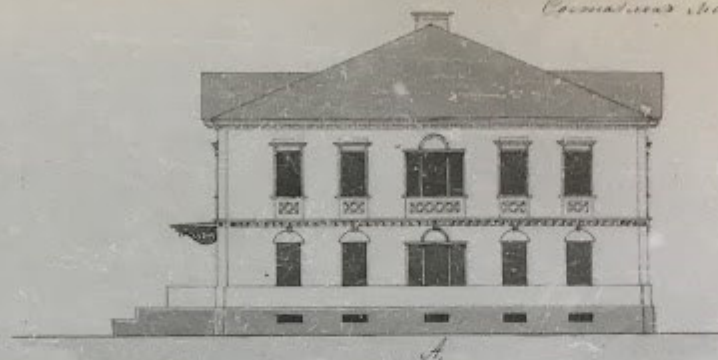
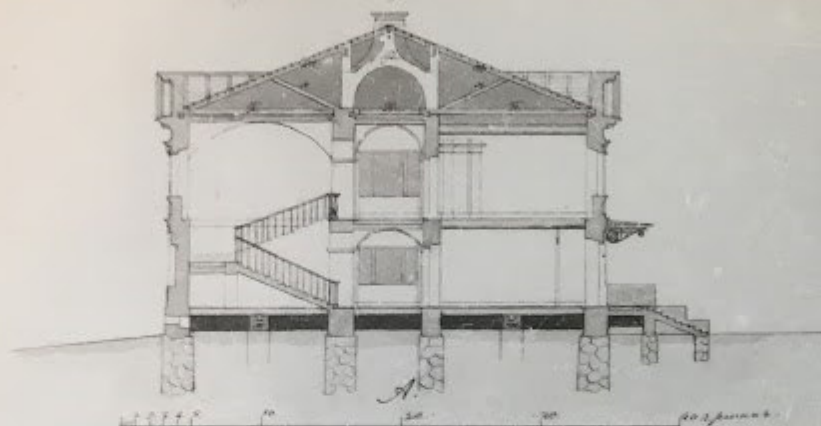
Thomson's Hydrostatic Compressor

1881-1882

Mosses from the same place as above.

Полерогий? Фасия.

Coccoloba *alba* L. ² *alba* 1839.

За Провинциалъ гласъ Свобода Евангелистичъ

Всего напечатано 100 экз.

Компание экспонента и других, находящихся в распоряжении
31. Мае 1840 г. за № 993. экспоненту получить и поправить под. д.

Губернатор Александров Александр
 Губернатор Магистр Зее-
 Александров Александр
 Корольковский Александр
 Александров Александр
 Александров Александр
 Александров Александр

Низкая общая планка

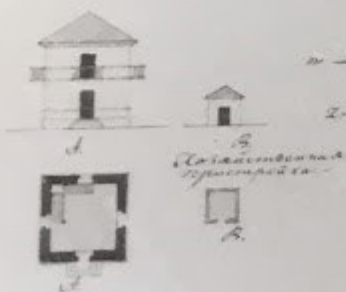
А. Романовъ, студентъ университета в Могиле
В. Романовъ, преподаватель физики университета в Могиле
П. С. М. Романовъ на преподавательской работе
Копыловъ на 120. Кривая. 5

К. Коменс об. Ивбу
А. здание Монашова Кендзюва
Домариновс. —

М. Египте Монастыря Монахов
Н. Османлиа. — фаянсы зины восточной стана
Ликно Храмки Красные Базис — восточной Храмки на плану пуг
Храмки М.п.р. ст. и. М. у. 2. сорокаты Бурелли В
фаянсы Монастыря в Восточной стана
Фирсованскому 1837 года до. Чарод
Восточной плану. —

Планъ и фасадъ каменному
зданію на планъ нр
буква А.

11/11/1914 *Manisuris* *Manisuris* *Manisuris* *Manisuris* *Manisuris*

Charles Thompson & Son

Ванданкин² Тютюевкин² Арен мхамур Капур Тхромбурд.

Plan de l'église de Saint-Jacques, paroisse de Saint-Jacques, diocèse de Paris, par M. de la Roche, Architecte. Paris chez la Citoyenne, l'an 4e de la Liberté.

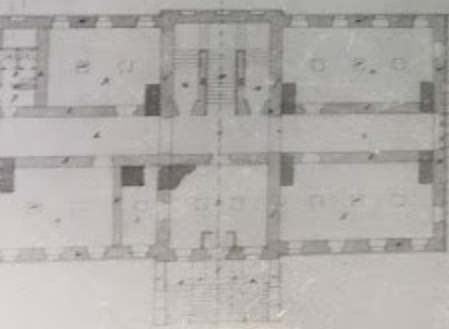
Le plan de l'église de Saint-Jacques, paroisse de Saint-Jacques, diocèse de Paris, par M. de la Roche, Architecte. Paris chez la Citoyenne, l'an 4e de la Liberté.

Le plan de l'église de Saint-Jacques, paroisse de Saint-Jacques, diocèse de Paris, par M. de la Roche, Architecte. Paris chez la Citoyenne, l'an 4e de la Liberté.

Plan de l'église de Saint-Jacques, paroisse de Saint-Jacques, diocèse de Paris, par M. de la Roche, Architecte. Paris chez la Citoyenne, l'an 4e de la Liberté.

Plan 1er de l'église

Le plan de l'église de Saint-Jacques, paroisse de Saint-Jacques, diocèse de Paris, par M. de la Roche, Architecte. Paris chez la Citoyenne, l'an 4e de la Liberté.

Plan 2nd de l'église

Le plan de l'église de Saint-Jacques, paroisse de Saint-Jacques, diocèse de Paris, par M. de la Roche, Architecte. Paris chez la Citoyenne, l'an 4e de la Liberté.

Einzigartige der Regierung...
 ...in der Hauptstadt...
 ...in der Hauptstadt...
 ...in der Hauptstadt...

Einzigartige der Regierung...
 ...in der Hauptstadt...
 ...in der Hauptstadt...
 ...in der Hauptstadt...

Ansicht von der Nordseite

Ansicht von der Südseite

Ansicht von der Westseite

Einzigartige der Regierung...
 ...in der Hauptstadt...
 ...in der Hauptstadt...

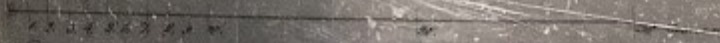
Ansicht von der Ostseite

Ansicht von der Südseite

Ansicht von der Westseite

Einzigartige der Regierung...
 ...in der Hauptstadt...
 ...in der Hauptstadt...

Einzigartige der Regierung...
 ...in der Hauptstadt...
 ...in der Hauptstadt...